



# Віктар Супрунчук

НАВЕЛЫ

## Кот Мілорд і сабака Шарык

Я прыехаў у родную вёску, прайшоў па сваёй вуліцы, падыхаў яе водарам. Вішні і слівы, яблыні і груши пахлі гэтак жа, як у дзяцінстве. І трава, здаецца, таксама. Бегла па блакітным небе пухматая хмарка, а ўслед ёй клекатаў бусел, што ўзляцеў са свайго гнязда, якое яшчэ з майго дзяцінства месціцца на суседской хаце. І было ўжо пад поўдзень, калі пасля спёкі на вуліцы збіралася калейка, і каровы, адмахваючыся хвастамі ад авадні, нетаропка варушыліся да лаза альбо на пастаўнік.

Уздоўж вуліцы буяла трава, сакавітая, смачная, сам, здаецца, еў бы. І не вытаптаная яна была капытамі, і не запэцканая ляпёшкамі кароў. Прыгожая, шыракалістая трава, якая была ярка-зялёная, нягледзячы на пыл, што ўзлятаў, нібы порах, з-пад колаў выпадковых машын.

Здаецца, зараз замычаць каровы, і якая-небудзь з іх, забіяка, на таптырыўши рогі, пачэша той ці іншай суседцы бок, і пачнеца валтузня і тупат на вуліцы, пачуеца гуканне пастуха. Вось-вось выйдзе гурт... Чакаю яго... І цішыня...

Толькі дзесьці над бытым выганам, дзе размясціліся дачкі гараджан, раз-другі адзінока закрычала кнігаўка і сціхла. Потым зноў маркотны спей, быццам шукае слухачоў і адначасова напамінае аб сабе: «Я тут, я покуль жывая!»

...На вуліцу выйшаў шэры кот Мілорд. Пазяхнуў, пацягнуўся і лёг пасярод дарогі, не баючыся, што раптам на вышыні ягоных вачэй узникне машына. Нібыта здзекуючыся над усёй цівілізацыяй, некалькі разоў перавярнуўся ў ўпёртым пыле і адпоўз у цень пад вішню.

Сабака Шарык, як марафонец

перед іспытам, расцягваючы ленна свае парослыя сівой шчэццю лапы, выйшаў з двара, мордаю адапхнуўшы з дарогі веснічкі. Падышоў да ката і, парушаючы тысячагадовую знявагу і нянавісць, грэбліва павёў убок пысаю. Уздыхнуўши, Шарык прылёг бліжэй да варот.

Іхні гаспадар Кастусь пaeў супу з лісічкамі. Потым — бульбы з курыцаю. Выпіў кубак квасу, што Наста ўчора прынесла з крамы. Дужа смачны ў гарачыню. Сеў на лаўку.

Машыны пакуль не едуць. Пылу няма. Сабака не гаўкае. Кот ля нагі сапе і мурлыкае. А неба блакітнае-блакітнае.

— Вось каб Бог даў так празыць сто гадоў! — сказаў мне Кастусь. — І не трэба мне аніякая карова. Яе ж трэба карміць, пайць, даіць...

## Качан капусты

Новы год надыходзіць незаўважна і раптоўна. Ён узікае нечакана, як восень, зіма альбо лета. Хоць і ведаеш, што ён вось-вось ступіць праз парог тваёй хаты. Шчымлівае пачуццё ахоплівае душу і цела, адчуваеш свята, але і разумееш, што на адзін год старэйши і бліжэй да вечнасці.

Я быў на Каўказе. За акном разгарнулася белая прастора, у якой схаваліся горы, нешматлікія будынкі вайсковой часці, куды мяне накіравалі ў камандзіроўку. У маленькім пакойчыку я быў адзін, за яго сценамі ў казарме збіраліся адзначаць Новы год незнамыя мяне салдаты: есці цукеркі і пернікі, піць гарачы салодкі чай з белым хлебам і маслам.

Я толькі прыехаў з-пад горада Абавяна, які намнога ніжэй, чым гэтая асобная вайсковая кропка. Дабіраўся доўга, бо шлях быў занесены снегам, і грузавік, хоць і быў з ланцугамі на колах для лепшага тармажэння, ледзь поўз, часам становячыся ўпоперак дарогі.

Мы прыехалі, калі зусім зрабілася цёмна. У казарме месца не знайшлося, і мяне пасялілі ў гэтых дамок, адкуль некалькі дзён назад выехаў на новае месца службы афіцэр з сям'ёй.

Было холадна і вельмі хацела ся есці. Пакарміць мяне паабяцалі толькі заўтра. Было вельмі сумна. Праз гадзіну — Новы год. Па ўсёй зямлі сустракаюць яго, а я пазбаўлены гэтага шчасця. Недзе далёка-далёка мама і тата, браты і сёстры сядзяць за святочным столом, радуюцца. Пэўна, успамінаюць і мяне. Але я не з імі. Што зробіш, таі зараз у мяне лёс. Лёс салдата, які служыць за некалькі тысяч кіламетраў ад роднай хаты.

Я сядзеў адзін у цемры, бо электрычнай лямпачкі ў патроне не было, і шкадаваў сябе. Яшчэ трошкі — і, мабыць, заплакаў бы ад сваёй нікчэмнасці і крыўды на ўвесе белы свет.

Яркія ўспышкі святла за акном прымусілі мяне выскочыць з дамка на двор. Гэта адна за адной ляцелі ў неба рознакаляровыя ракеты. З кожным стрэлам чуліся салдацкія крыкі, якія вярталіся рэхам з гор. Значыць, надышоў Новы год. Забыўши пра смутак і адзіноту, я таксама закрычаў на ўсё горла: «Ура-ура! Эгэ-гэй!» З надыходам Новага года мне ўжо значна менш заставалася служыць у войску. А які салдат не марыць пра «дэмбель»?

Праз хвілін дзесьцьць адчуўши, што мае вушки касцянеюць ад морозу, я вярнуўся ў дамок. Толькі зачыніў за сабою дзвёры, ступіў крок і, зачапіўши нагою за нешта, ледзь не разбіў ложкі. Тамацаў рукою, што гэта, і спярша здзівіўся, а пасля ўзрадаваўся. На падлозе ляжаў амаль поўны мяшок качаноў свежай капусты. Гэта быў боскі падарунак! Ухапіўши з добрую галаву качан, я пацягнуў яго ў пакой. Трошкі счысціўши навобмацак верхняе лісце, пачаў трушчыць капусту, аж прыцмокваючы: такая яна была смачная. Больш ніколі ў жыцці я не єў з такім задавальненнем і апетытам ніводную страву. І калі ад качана засталося, як кажуць, вераб'ю раз дзеўбануць, я адчуў, што насыціўся. Мне не было ўжо сумна і адзінока, і тое, што не гарэла лямпачка, не перашкодзіла легчы ў ложак, накрыць сябе некалькімі матрасамі і шчасліва заснуць. Я таксама адзначаў Новы год!